

KUOPIO

KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO

Lausunnot ja kommentit vastineineen

19.4.2017

HAKEMUKSEN LUONNOSVAIHEESTA SAADUT LAUSUNNOT JA KOMMENTIT

Kaupunginhallitus hyväksyi 20.3.2017 kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnosaineiston jatkotoimenpiteitä varten ja nähtäville asetettavaksi sekä oikeutti pyytämään tarvittavat lausunnot. Kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnosaineiston nähtäville asettamisesta tiedotettiin 25.3.2017 ja aineisto oli nähtävänä 27.3. - 9.4.2017. Yleisötilaisuus pidettiin 28.3.2017. Kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnosaineistosta pyydettiin lausunto Pohjois-Savon ELY-keskukselta (Ympäristö ja luonnonvarat-vastuualue).

Pyedetyn lausunnon lisäksi valmisteluaineistosta jätettiin yhdeksän kommenttia.

Pohjois-Savon ELY-keskus, 13.4.2017

Kuopion kaupunki pyytää Pohjois-Savon ELY- keskukselta lausuntoa koskien Kuopion kansallista kaupunkipuistoa ja asiaan liittyvää valmisteluaineistoa. ELY – keskus lausuu asiasta seuraavaa.

Kansallisen kaupunkipuiston perustamisen edellytykset löytyvät hyvin Kuopiosta. Kaupunkikeskustan korttelit vanhoine rakennuksineen ja rännikatuineen, historialliset puistot ja Kallaveden kaunis saaristo luovat hyvän pohjan kansalliselle kaupunkipuistolle. Alueella on kaupunkiympäristöön liittyviä merkittäviä kaupunkikuvallisia, kulttuurisia ja historiallisia arvoja sekä luonnonmaisemaan ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä arvoja.

Hakemus on hyvä ja yksityiskohtainen. Erityisen hyvin on kuvattu suunnittelualueen rakennus- ja kulttuurihistoriaan liittyvät arvot. Hakemuksesta saa hyvän kuvan Kuopion kaupungin kehityksestä, alueen kulttuuri- ja rakennushistoriallisesta arvosta sekä saariston merkityksestä Kuopion kehitykselle ja kuopiolaisille. Kuvaus on yksityiskohtaista ja elävää. Hakemuksesta välittyy hyvin kuva Kuopiosta kauniina ja viihtyisänä kaupunkina Kallaveden äärellä; näin hienossa kaupungissa kuopiolaiset saavat asua. Kansalliselle kaupunkipuistolle asetetut kriteerit, sisällön, laajuuden ja eheyden, ekologisuuden ja jatkuvuuden osalta täytyvät.

Seuraavassa on esitetty joitain ajatuksia, joita kansallisen kaupunkipuiston suunnittelussa ja hakemuksessa voisi vielä ottaa huomioon.

Hakemuksessa olisi hyvä lyhyesti esittää Kuopion kansallisen kaupunkipuiston tavoitteet. Kuopion vahvuuksiksi mainitaan esiselvityksessä omaleimainen sisävesisaaristo ja kaupungin kehitys hallinnon, kirkon, kaupan, teollisuuden, koulutuksen ja sivistyksen kaupunkina. Tämän asian tulisi olla selkeästi esillä hakemuksessa. Tämä selventäisi miksi kaupunkikeskustan arvokkaimmat rakennukset ja puistot sekä saaristo on otettu mukaan kaupunkipuistoesitykseen ja mikä tekee juuri Kuopiosta tärkeän osan kansallista kaupunkipuistojen verkostoa.

Alueeseen on sisällytetty ruutukaava-alueen merkittävimmät historialliset ja kaupunkikuvan kannalta arvokkaimmat rakennukset ja puistoalueet. Myös osa rännikatuverkostoa on mukana alueessa. Ruutukaava-alueen osalta voisi harkita laajempaa aluerajausta. Nyt alue on aika epäyhtenäinen. Rännikatuverkostoa voisi olla esimerkiksi rajauksessa laajemmin mukana. Valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä (RKY) vanha kasarmialue on mukana vain osin. Kasarmialueen tiilirakenteiset osat so. nykyisen kansalaisopiston alue ja Puistokadun varren rakennukset sopisivat hyvin mukaan aluerajaukseen samoin kuin vanha hautausmaa alueen pohjoispuolella. Tästä rajaus voisi jatkua edelleen Puijolle. Jos aluetta halutaan edelleen laajentaa, niin radan pohjoispuolella vanha asemanalue, sokeainkoulu ja 1920 –luvun puutaloalue voisivat olla mukana rajauksessa.

Haapaniemen Saastamoisen rullatehtaan työntekijöille rakennetut rivitalot ja omakotitalot ovat mukana rajauksessa. Rakennukset eivät ole valtakunnallisesti arvokkaita RKY-kohteita kuten suurin osa esityksen kohteista on. Perustelut tälle rajaukselle olisi hyvä näkyä hakemuksessa.

Kaupunkipuiston laajuus on hakemusluonnoksen mukaan 7200 hehtaaria. Tästä on vesialuetta 6700 hehtaaria. Vesialuetta on paljon suhteessa rakennettuun kaupunkiympäristöön. Onko tarpeen laajentaa rajaukseen sisään jäävää kaupunkiympäristöä tai vastaavasti supistaa saariston osuutta alueesta? Saaristo on tärkeää virkistys- ja ulkoilualueita kuopiolaisille (veneily, kalastus, mökkeily, hiihto ym.). Kaikkien kaupunkilaisten kannalta saariston saavutettavuus ei kuitenkaan ole kovin hyvä, etenkin kesäisin. Saaristossa kiertelee päivärasteilyaluksia mutta ei yhteysaluksia retkisatamiin. Hietasalon hiekkarantasaareen esimerkiksi tällainen yhteys olisi hyvä saada, jotta kaupunkilaisten virkistysmahdollisuudet saaristossa paranisivat. Saaristo kuuluu Natura 2000 – verkoston kohteeseen Keski-Kallaveden saaristo (FI0600036) luonto- ja lintudirektiivin mukaisena kohteena (SCI ja SPA). Tämä olisi hyvä hakemuksessa mainita.

Puijon mukaan ottaminen kansallisen kaupunkipuistoon olisi perusteltua. Puijon laaja metsäalue sijaitsee Kuopion keskustan välittömässä läheisyydessä ja niveltäisiin hyvin esitettyyn aluerajaukseen vanhan hautausmaan ja Maljalahden puiston kautta. Puijo on kuopiolaisten tärkein ulkoilu- ja virkistysalue ja helposti saavutettavissa. Puijolla on laajoja luonnonsuojelun alueita ja sen merkitys luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta on suuri. Puijo on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Puijolta jokainen voi käydä ihailemassa kaupunkia ja kaupungin edessä aukeavaa hienoa saaristomaisemaa. Toisaalta Puijo näkötorneineen on ihailtavissa myös saaristosta käsin. Puijo on Kuopion maamerkki, nähtävyys ja tärkeä matkailukohde, joka sopisi hyvin osaksi kansallista kaupunkipuistoa.

Kuopio täydentäisi hyvin kansallisten kaupunkipuistojen verkostoa Suomessa. Kaupungin historiallinen keskusta puistoinen ja tähän välittömästi rajautuva sisävesisaaristo muodostavat oman leimaisen yhdistelmän kansallisten kaupunkipuistojen joukossa. Puijon liittäminen kokonaisuuteen lisäisi alueeseen tärkeän luonto- ja viherverkostokohteen, joka on valtakunnallisesti tunnettu ja kuopiolaisten ja matkailijoiden helposti saavutettavissa. Puijon ottaminen mukana rajaukseen lisäisi todennäköisesti matkailua koko alueella. Koska kansallisella kaupunkipuistolla ei ole oikeusvaikutuksia, puistostatus ei estäisi Puijon alueen kehittämistä. Puijon mukana olo voisi sen sijaan parantaa kaupunkipuiston kehittämiseen liittyviä rahoitusmahdollisuuksia.

Kaupunkipuiston asema lisää Kuopion tunnettavuutta sisämaan saaristokaupunkina, jolla on mielenkiintoinen historia hallinnon, kaupan, teollisuuden, koulutuksen ja sivistyksen kaupunkina. Kaupunkipuiston status mahdollistaa rakennetun kulttuuriympäristön ja luonnonympäristön säilymisen eheänä kokonaisuutena sekä alueen virkistys-, ulkoilu- ja matkailukäytön kehittämisen edelleen.

Vastine:

Jokainen kaupunkipuisto tukee omilla ominaispiirteillään kaupunkipuistojen verkostoa. Kaupunkipuiston hakemusluonnoksessa vesialuetta on paljon suhteessa rakennettuun kaupunkiympäristöön, koska vesistö luontoarvoineen on Kuopion kansallisen kaupunkipuiston vahvuus ja erityispiirre, jolla arvonimi voidaan perustella ja myöntää.

Hakemusluonnokseen on valikoitu kaupunkipuistoon sisällytettävät alueet perustellusti ympäristöministeriön asettamien kansallisen kaupunkipuiston kriteerien mukaisesti sekä niin, että ne tukevat sisävesistön kaupungin kehittämistarinaa ja ovat laadultaan verrattavissa muiden arvonimen jo saaneiden kaupunkien kohteiden kanssa. Rajauksen pienipiirteisyyden neuvottelutulos, johon on päädytty ympäristöministeriön kanssa asiaa tiiviisti valmisteltaessa. Rännikatuverkostosta rajaukseen mukaan on valikoitunut muun ympäristön kanssa yhtenäisin, kokonaisuutta tukeva osa. Kasarmialueella Kuopion erityispiirteenä ovat puurakennukset, joita ei muualla Suomessa ole säilynyt verrattavana kokonaisuutena.

Mikäli kaupunki päättää myöhemmin hakea kansallisen kaupunkipuiston rajauksen laajenemista ympäristöministeriölle osoitettavalla uudella hakemuksella, voivat Kasarmialueen tiilirakenteiset osat (so. nykyisen kansalaisopiston alue ja Puistokadun varren rakennukset), hautausmaa alueen

pohjoispuolella, sokeainkoulu ja 1920-luvun puutaloalue kuulua perustellusti uuteen rajaukseen. Radan pohjoispuolella vanha asemanalue jää kaupunkirakenteen vuoksi irralliseksi.

Verrattaessa Puijolle nykyisessä kaupunkirakenteessa olevaa yhteyttä muiden kansallisen kaupunkipuiston arvonimen jo saaneiden kaupunkien kaupunkirakenteeseen, ei moottoritien alittava tunneli hautausmaalta Puijolle ole riittävän vahva yhteys jatkuvuuden ja eheyden kriteeristön kautta tarkasteluna. Alueen kaupunkirakennetta on tarpeellista kehittää ja moottoritien alittavaa kevyenliikenteen yhteyttä kunnostaa ja laajentaa virkistyskäytön kannalta toimivammaksi. Tällöin Puijon alue voidaan haluttaessa liittää myöhemmin osaksi kansallista kaupunkipuistoa.

Haapaniemen Saastamoisen rullatehtaan työntekijöille rakennetut rivitalot ja omakotitalot ovat mukana rajauksessa: perustelut on esitetty hakemusluonnoksen kriteerien täyttymistä ja osa-alueita ja erityisarvoja kuvaavissa osioissa.

Lausunnossa mainitut, saariston kehittämistä koskevat aiheet tulevat käsittelyyn hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Hakemustekstiä täydennetään lausunnossa mainituilla, Natura-aluetta täsmentäviltä yksityiskohdilla ja tavoitteet kiteyttävällä osiolla.

Muut kommentit:

Asukas N.N., 2.4.2017

Kuopion kaupunki on hakemassa kansallisen kaupunkipuiston perustamista Kuopioon. Hanke on kannatettava. Kansallisen kaupunkipuiston perustamisella edistetään Kuopion kaupungin valtakunnallista imagoa. Sillä edistetään myös luontoon, kulttuuriin, maisemaan ja kaupunkikuvaan liittyvien arvojen pysyvyyttä.

Ehdotettu kaupunkipuisto käsittää joitakin kaupungin keskusta-alueita sekä huomattavan suuren alueen Kallaveden saaristoa. Yllättävintä ehdotuksessa on, että Puijo ja siihen liittyvät ulkoilu- ja viheralueet on jätetty kaupunkipuiston ulkopuolelle. Vaikka Puijo oli vuonna 2006 tehdyn esiselvitysraportin mukaan vahvasti mukana hankkeessa, nyt nähtävillä olevasta hakemusluonnoksesta ei ilmene mitään syytä Puijon alueen poisjättämiselle. Hakemuksessa todetaan, että nyt esitetty rajaus "kattaa entistä paremmin kaupungin identiteetin kannalta keskeiset alueet".

Edellä mainitun esiselvitysraportin mukaan Puijon selänne kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin. Alueella on aivan erityinen merkitys kaupungin sisällä olevana laajana metsä- sekä urheilu- ja virkistysalueena. Luontonsa puolesta Puijon selänne on ainutlaatuinen. Puijon tarinaa kertovat lukemattomat urheiluun ja virkistykseen liittyvät toiminnot ja kulttuuriset kerrostumat.

Hankkeen esittelytilaisuudessa ainoaksi syyksi Puijon alueen poisjättämiselle ilmoitettiin keskustan ja Puijon välissä oleva moottoritie. Tämä ei voi olla kestävä peruste menettelylle. Puijon alue liittyy isoon hautausmaahan, Puistokatuun ja niihin rajoittuviin viheralueisiin usean sillan ja tunnelin kautta. Näin ollen se liittyy paremmin kaupunkirakenteeseen ja on paljon helpommin kaupunkilaisten ja matkailijoiden saavutettavissa kuin esimerkiksi lähellä Puutossalmea noin 20 kilometrin etäisyydellä keskustasta sijaitsevat Kallaveden saaret. Tällä en tarkoita sitä, että viimeksi mainitut alueet pitäisi jättää kaupunkipuiston ulkopuolelle. Moottoritie halkaisee kansallisen kaupunkipuiston ainakin Heinolassa ja Kotkassa, viimeksi mainitussa kolmessa eri kohdassa. Useissa jo perustetuissa kaupunkipuistoissa niiden osa-alueita on kytketty toisiinsa pelkkää katualuetta käsittävillä yhteyksillä.

Jos moottoritie kuitenkin on tässä tapauksessa ylittämätön este, perustettakoon kaupunkipuisto kokonaan moottoritien pohjois-/länsipuolelle.

Vastine:

Kansallisten kaupunkipuistojen verkostoon hakevan alueen on täytettävä ympäristöministeriön asettamat kriteerit. Kotkassa kansallisen kaupunkipuiston yhtymäkohta moottoritien kanssa on kapeimmillaan 120 metriä, josta vesipintaa on kuudesosa. Heinolassa vastaavasti puiston yhtymäkohta moottoritien kanssa on kapeimmillaan 260 metriä Jyrängönkoskella, jossa vesipintaa on 70 metriä. Verrattaessa Puijolle nykyisessä kaupunkirakenteessa olevaa yhteyttä edellä esitettyihin kohteiden kaupunkirakenteeseen, ei moottoritien alittava tunneli hautausmaalta Puijolle ole riittävän vahva ja laadukas yhteys jatkuvuuden ja eheyden kriteeristön kautta tarkasteluna. Moottoritie itsessään ei ole este kaupunkipuiston perustamiselle. Alueen kaupunkirakennetta on tarpeellista kehittää ja moottoritien alittavaa kevyenliikenteen yhteyttä kunnostaa ja laajentaa virkistyskäytön kannalta toimivammaksi, mikäli Puijon alue halutaan liittää osaksi kansallista kaupunkipuistoa myöhemmin.

Metsähallitus, Luontopalvelut, 3.4.2017

Kuopion kaupunginhallitus on 20.3.2017 päättänyt asettaa kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnoksen yleisesti nähtäville. Hakemusluonnos koskee Kallaveden saariston ja Kuopion keskustan aluetta. Kansallisella kaupunkipuistolla ei ole oikeusvaikutuksia.

Metsähallituksen Luontopalvelut pitää kansallisen kaupunkipuiston perustamista Kuopioon hyvin kannatettavana hankkeena. Luontopalveluilla on kokemusta yhteistyöstä niiden kaupunkien kanssa, minne kansallinen kaupunkipuisto on perustettu. Hyvänä esimerkkinä Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto, joka sisältää Luontopalvelujen hallinnoiman Aulangon luonnonsuojelualueen.

Luontopalvelut näkee Kuopion kansallisen kaupunkipuiston edistävän kestävästä matkailusta sekä kansalaisten virkistyskäyttöä. Matkailun edistäminen vaikuttaa myönteisesti paikalliseen talouteen. Kansallinen kaupunkipuisto on myös kiinnostava lähiluontokohde, joka kannustaa asukkaita ja matkailijoita luontoon liikkumaan. Kuten tiedetään, luontoliikunnalla on merkittäviä myönteisiä terveysvaikutuksia. Kansallinen kaupunkipuisto vahvistaa myös luontosuhdetta, ja sen voidaan nähdä toimivan viherjatkumona etäämmällä sijaitseviin luontokohteisiin, kuten alueen kansallispuistoihin.

Kansallinen kaupunkipuisto kokoaa yhteen alueen eri toimijoita kehittämään matkailua ja virkistyskäyttöä sekä asukkaiden viihtyvyyttä mm. EU- ja muiden hankkeiden kautta. Metsähallituksen Luontopalvelut näkee hyviä mahdollisuuksia esimerkiksi terveys- ja hyvinvointihankkeiden rakentamiselle Kuopion kansallisen kaupunkipuiston ympärille. Tällaisia hankkeita myös Metsähallituksen Luontopalvelut olisi mielellään mukana valmistelemassa.

Vastine:

Ei aiheuta toimenpiteitä.

Kuopion Pursiseura ry, 4.4.2017

Kuopion kaupunginhallitus on esittänyt kansallisen kaupunkipuiston perustamista, jonka Ympäristöministeriö voi myöntää. Kuopion Pursiseura toimii alueella, jota on esitetty kansalliseksi kaupunkipuistoksi. Seuramme kanta on myönteinen puistolle, kunhan virkistysalueen tarpeet huomioidaan, erityisesti retkisatamien ja livarinsalon osalta. Seuralla on tukikohdat Pirttiniemessä, livarinsalossa ja Jänissalossa.

Puisto on alue, jossa oletetaan ihmisten käyvän ja viihtyvän. Tämän saavuttamiseksi puisto on pidettävä hyvässä kunnossa ja rakenteisiin sekä ympäristön suojeluun on panostettava. Kallavesi

ja koko Saimaa on kansainvälisestikin hyvin merkittävä virkistysalue, jonka luonto on erityisen arvokas.

”Kuopion Pursiseuran tarkoituksena on vesillä liikkumisen ja siihen liittyvien urheilumuotojen edistäminen. Tarkoituksensa toteuttamiseksi seura järjestää jäsenilleen vesillä liikkumista edistäviä palveluksia, harjoittaa valistus- ja neuvontatoimintaa, toimeenpanee kurssuja ja käytännön harjoituksia sekä järjestää kilpailuja ja muita tilaisuuksia.”

Kuopion Pursiseura on perustettu 1889. Juhani Aho on yksi perustajajäsenistä. Tänäpäin jäseniä on n. 800, rekisteröityjä ja katsastettuja veneitä 350 kpl. Seura on järvisuomen suurimpia ja kansallisestikin merkittävä. Oletamme, että Kuopion kaupunki tulee panostamaan kaupunkipuistoon, retkisatamien ylläpitoon, ympäristöasioihin ja yleisesti viihtyvyyteen nykyistä selvästi enemmän. Juhlistamme mielellämme seuran 130 v. juhluvuotta kansallisessa kaupunkipuistossa.

Vastine:

Ei aiheuta toimenpiteitä.

Maljalahden Purjehdusklubi ry, 4.4.2017

Yhdistyksemme edustaa alueemme purjehtijoita. Jäsenistöllämme on liki 50 vuoden kokemus eteläisen Kallaveden nk. ”Iivarinsalon” saariston käytöstä. Kaikki yhdistyksemme jäsenet kuuluvat myös Kuopion Pursiseura ry.

Kyseinen alue kuuluu kokonaisuudessaan jäsenistömme vapaa-ajan, koulutustoiminnan sekä kilpailujen käyttöalueeseen.

Suunniteltu kaupunkipuisto-alue on maamme mittakaavassa ainutlaatuinen kokonaisuus, mikä käsittää noin 300 saarta tai luotoa ja on riittävän suuri, valtaosaltaan luonnontilainen kokonaisuus. Alue on helposti ja turvallisesti kaupunkilaisten saavutettavissa niin isommilla, kuin pienemmilläkin aluksilla.

Alueella on kehittynyt myös riittävä luontomatkailuun soveltuva palveluverkosto. Palvelut käsittävät rantautumispaikat isoille ja pienille aluksille, nuotiopaikat sekä myös wc-tilat.

Näkemyksemme alueen tarpeellisuudesta ja kehittämisestä

Yhdistyksemme kantana on minimissäänkin säilyttää nykyiset alueet ja palvelut ja tulevaisuudessa kehittää niitä ajantuumien uusien tarpeiden mukaisesti. Mikäli mahdollista aluetta tulisi laajentaa mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi Luhastensalon, Vuorisalon ja Kahasalon suuntaan.

Lisäksi toivomme, että Kuopion kaupunki varaa talousarvioissaan riittävät taloudelliset resurssit alueen ylläpitoon ja kehittämiseen kaikkien kaupunkilaisten vapaa-ajanvietto alueeksi.

Vastine:

Ei aiheuta toimenpiteitä.

Pidä Saaristo Siistinä ry, 5.4.2017

Pidä Saaristo Siistinä ry kiittää mahdollisuudesta tutustua Kuopion Kansallisen kaupunkipuiston hakemusaineistoon. Pidämme Kuopion Kansallista kaupunkipuisto hanketta kannatettavana. Perustelemme kantaamme seuraavasti:

Hakemusluonnoksen rajausta on hyvä. Siinä luodaan edellytykset eheälle kokonaisuudelle, joka sisältää monipuolisesti luonnon- ja kulttuuriympäristön elementtejä ja erilaisia maisematyyppejä. Kuopion Kansallinen kaupunkipuisto olisi koko Itä-Suomen ja Vuoksen vesistöalueen ensimmäinen. Se edustaa Suomen erityispiirteitä ja on osa kansainvälisestäkin arvostettua järvimaisemaa, ollen samalla nykyaikaa.

Kansallinen kaupunkipuisto edistäisi alueen ekologisesti kestävästä virkistyskäytöstä. Ihminen on liikkunut, käyttänyt vettä, rantoja ja maata Vuoksen vesistöalueella ja Kallavedellä jo kivikaudesta lähtien. Nykyään Kallaveden saariston virkistysarvo on korvaamaton. Se on lähellä ja kaikkien tavoitettavissa. Siellä voidaan liikkua kesällä ja talvella. Siellä voidaan oppia ja virkistäytyä. On tärkeää vaalia retkeily- ja erityisesti vesiretkeilykulttuuria, Kallavedellä siitä on jälkiä 1800-luvulta lähtien.

Se ei "museoisi" aluetta, vaan nähdäksemme Kansallinen kaupunkipuisto voi olla täynnä elämää, luontoa, kulttuuria, historiaa ja tapahtumia. Sillä voidaan turvata luonnon monimuotoisuuden, sosiaalisten, virkistysellisten sekä muiden erityisten arvojen säilyttäminen ja hoitaminen.

On tärkeää, että myöhemmin laadittavan hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteiden, suunnitelmien, hoidon yms. toimenpiteiden toteutumiseksi ja toimien kehittymiseksi turvataan myös rahoitus. Kansallinen kaupunkipuisto-status nähdäksemme auttaa mm. erilaisten hankerahoitusten hyödyntämistä.

Pidä Saaristo Siistinä ry on vuonna 1969 perustettu valtakunnallinen vesilläliikkujien ympäristöjärjestö.

Järvi – Suomessa, Vuoksen vesistöalueella yhdistys tekee yhteistyötä kuntien, kaupunkien sekä Virkistysalueyhdistysten ja –säätiön kanssa huoltaen n. 100 retkisatamaa.

Yhdistyksen tehtävänä ja päämääränä on edistää Suomen merialueiden, sisävesien, rantojen ja saariston puhtautta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä veneily- ja retkeilymahdollisuuksia.

Vastine:

Ei aiheuta toimenpiteitä.

Puijon Latu ry, 6.4.2017

Puijon Ladun toimininnan tarkoituksena on edistää säännöllistä ja monipuolista luonnossa liikkumista ympäri vuoden. Siksi sisävesisaaristo on yhdistyksemme näkökulmasta tärkeä liikunta- ja virkistysalue. Seuraavana muutamia näkökohtia alueesta.

Kuluvana vuonna luisteluratoja pidettiin auki aiempaa pitempään ja käytäntöä tulisi jatkaa aina jäätilanteen niin salliessa. Käsityksemme mukaan, radoilla luisteltiin paljon ja erityisesti lapsiperheet olivat näkyvästi esillä. Ulkoilijoiden runsaus varmistaa myös heille suunnattujen palvelujen pysyvyyttä satamassa. Kantakaupungin tuntumassa on vain yksi laavu Vasikkasaarella.

Valitettavasti se on riittämätön kävijöiden määrään nähden. Lähistö kaipaisi ainakin yhden laavun lisää. Tulipaikka on osa suomalaista ulkoiluparannetta ja sitä voisi vaalia talvisaikaan myös kaupungin puistoihin sovelletuilla versioilla, kuten useissa Euroopan kaupungeissa. Luistelun ohella, kevättalvella ko. alueella kävellään, hiihdetään ja potkuroidaan aktiivisesti. Tälle joukolle on kohtuullisesti laavuja retken tavoitteeksi, mutta alue kaipaisi myös hiihtomajan palveluja. Olemassaolollaan hiihtomaja kannustaisi ulkoilun pariin myös uusia väestöryhmiä.

Kesällä alueella, veneilyn ohella, harrastetaan myös soutuja ja kasvavassa määrin melontaa. Siksi kahdelle viimeksi mainitulle ryhmälle tulisi lisätä laituripaikkoja näiden liikuntamuotojen tarpeisiin.

Hietasalon saari on kuopiolaisten perinteikäs virkistyspaikka ja sen varustelutason kehittäminen ja toimiva liikenneyhteys kannustaisi lähtemään veneettömiäkin.

Mahdollisuus järvivesissä uimiselle olisi pidettävä ainakin nykyisellä tasolla esim. Väinölänniemen alueella, kalamaja saarissa ja luontevissa rantapaikoissa pitkin kaupunkia sekä alueen saarissa.

Suuri osa Kuopion kävely-/pyöräteistä kulkee rantojen tuntumassa ja kaavoituksessa tulisi huomioida, että niistä muodostuisi kattava ja eheä rantareitistö.

Sisävesisaaristo monine ominaisuuksineen on kaupungin tärkeimpiä vetovoimatekijöitä ja kuopiolaisia liikuntaan ja virkistäytymiseen innostava ympäristö. Tämä edellyttää, että näitä tukevat rakenteet ovat ajanmukaiset ja järviveden laatu täyttää kävijöiden odotukset.

Vastine:

Ei aiheuta toimenpiteitä.

Meripelastusseura, Kuopion järvipelastajat ry, 7.4.2017

SMPS Kuopion Järvipelastajat ry on vapaaehtoisen pelastuspalvelun merkittävä toimija Kuopion ympäristön vesialueilla avustaen vesillä liikkujia ja ollen viranomaisten apuna pelastus- ja etsintätehtävissä.

Sisävesisaaristo monine ominaisuuksineen Kuopion ympäristössä on merkittävä virkistyskäyttöalue Kuopiolaisille ja muillekin Vuoksen vesistömatkailijoille. Saaristossa on toteutettu veneilijöiden ja talviaikana hiihtovaeltajien tarpeisiin tukikohtia kuten taukotupia, laavuja ja rantautumispaikkoja. Näillä toimilla on saatu rauhoitettua saaria, jotka ovat rantautumiskiellossa elokuun lopulle saakka.

Ilman jatkuvia resurssivaroja kunnossapitoon ja uusien rantautumispaikkojen mahdollisiin toteutuksiin vaarantuu pääosin luonnontilainen alue.

Nykyisin veneily on kehittymässä yhä enemmän viikonloppu ja ilta käymisiin saaristossa eikä niinkään pitkien venereissujen ajamiseen. Siksi on tärkeää, että Kuopion ympäristön saarista ja niissä olevista virkistyskäyttöä palvelevista tukikohdista pidetään huolta sekä toteutetaan muutamia uusia rantautumispaikkoja, jotta luonto säästyisi mahdollisimman paljon ohjaamattomalta käytöltä. Saaristossa olevat laavut ja taukotuvat mahdollistavat myös talvella jäällä tapahtuvan hiihtovaelluksen, joka on huonosti markkinoitu Kuopiossa. Saariston tukikohtia käyttävät myös kalastajat ja moottorikelkkailijat.

Toivomme, että kaupunki varaa tulevaisuudessakin riittävästi resursseja saariston virkistyskäyttömahdollisuuksien ylläpitoon ja uudistamiseen. Lisäksi kaupunki voi hankkia maata saaristosta ja ranta-alueilta jotta vapaa-alueet virkistyskäytössä pysyvät riittävän laajoina. Terveystieteellisesti on jo osoitettu luonnossa liikkumisen ja luonnossa ajan viettämisen vaikuttavan terveyteen ja ennalta estävän sairauksia.

Vastine:

Ei aiheuta toimenpiteitä.

Asukas N.N., 9.4.2017

Kunnan asukkaana ja ulkoilualueiden käyttäjänä pyydän ottamaan huomioon seuraavat näkökohdat.

1) Hakemus luvattiin laittaa nähtäville 30 päiväksi, joten nähtävilläoloa on jatkettava

Kaupunginhallituksen aiemmassa päätöksessä 26.10.2015 §308 luvattiin laatia kaupunkipiustosta ”-- yhdessä ympäristöministeriön kanssa hakemus, joka tulee yleisesti nähtäville (30 vrk)”.

Kuulutuksessa 20.3.2017 sitä vastoin nähtävilläoloaika kutistettiin **14 päiväksi** (27.3.–9.4.2017).

⇒ Nähtävilläoloa on kh:n lupauksen mukaisesti **jatettava**, uusin kuulutuksin.

Riittävän pitkä nähtävilläolo (ts. 30 päivää) on välttämätön, useasta syystä:

- Kyseessä on kaupunkipiustohankkeen **ainoa kuulemisvaihe**.
- Hakemusluonnoksessa on **useita epäjohtonmukaisuuksia** (ks. kohta 2), joten niitä koskevaan yksityiskohtaiseen palautteeseen tulee tarjota kuntalaisille riittävästi aikaa.
- Keskeisen kaupunkialueen väestöä asia **koskettaa laajalti**.
- Kaupunkipiustoa koskevilla ratkaisuilla on **monenlaisia vaikutuksia** kuntalaisiin. Kh:n pöytäkirjaliitteen ”4474/2015 Kansallinen kaupunkipiusto 20.3.2017” sivulla 13 todetaan kaupunkipiuston **hyödyiksi**:

Imago, jota voidaan hyödyntää valtakunnan tasolla ja kansainvälisesti

Kaupunkisuunnittelun punainen lanka

- kulttuuri- ja lähiluontokohteen säilyminen turvataan
- korostaa omia ympäristöllisiä vahvuuksia ja ominaisuuksia
- Luo fyysistä identiteettiä
- edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön vaalimista

Saada uusia edellytyksiä hankekohtaisen rahoituksen hakemiselle (Hämeenlinna, Turku)

Kuntalaisten on täten **voitava aidosti vaikuttaa** siihen, miten kaupunkipiuston rajat linjataan.

Nähtävilläoloajan lyhyys ja mielivaltainen kutistaminen 14 päivään kuvastavat sitä, että valmistelussa ei olla kiinnostuneita kuntalaisten mielipiteistä. Yrittävätkö viranhaltijat tässäkin asiassa runnoa laajakantoisia päätöksiä läpi vain **omien makumieltymystensä ja etujensa** mukaisina?

2) Hakemusluonnoksessa on useita epäjohtonmukaisuuksia

Kaupunkipiustoon sisällytettäviä alueita on **valikoitu puolueellisesti tai perustelematta**: Viitataan ensinnäkin oikaisuvaatimuksessani 30.6.2015 luettelemiini valmistelun kestättömiin ratkaisuihin **mm. Neulaniemen ja Laivonsaaren** osalta.

Nyt nähtävillä olevassa hakemusluonnoksessa pistää räikeimmin silmään se mielivaltaisena näyttäytyvä aluerajausten muutos, että vaikka kaupunkipiustoon sisällytettävää **maa-aluetta** on kh:lle 8.6.2015 (§38) esitellystä versiosta **kutistettu yli 50 %** (mm. **Puijon** poisjätö), kyseisiä radikaaleja muutoksia ei ole luonnoksessa perusteltu.

Vaikutelmaa **virkamielivaltaisesta valmistelusta** ja kuntalaisten edun ylenkatsomisesta vahvistaa osaltaan nähtävilläoloajan mielivaltainen kutistaminen 14 päivään.

Hakemusluonnos aluerajauksineen ei joka tapauksessa tukeudu riittäviin ja asianmukaisiin selvityksiin (HL 31 §) eikä kestäviin ja kattaviin perusteluihin (HL 45 §).

Edellä viitatus aluerajausten valikoinnin ja muutosten epä johdonmukaisuudet ja perustelujen puutteet tulee jatkovalmisteluin korjata.

Vastine:

Kaupunginhallitus (26.10.2015 §308) päätti jättää oikaisuvaatimuksen tutkimatta kuntalain 91 §:n perusteella, koska päätös koski tuossa vaiheessa vain asian valmistelua.

MRL ei ohjeista kansallisen kaupunkipuiston hakemusvaiheen valmistelun osallisuutta, nähtävilläoloa eikä hakemuspäätöksen tekevää elintä tarkemmin - jokainen arvonimeä hakeva kaupunki voi valita työtavat itse, samoin hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa tavoitteidensa ja resurssiensa puitteissa. Hakemusvaiheen nähtävälle asettaminen ei ole kaupunkipuistohankkeen ainoa kuulemisvaihe. Rajauksen sisällä olevien alueiden hoitoa ja käyttöä koskeva hoito- ja käyttösuunnitelma laaditaan myöhemmin kiinteistönomistajien kanssa yhteistyössä, joten he voivat täten aidosti vaikuttaa siihen, miten kaupunkipuistoa arvoineen käytetään ja hoidetaan.

Kh hyväksyi 20.3.2017 hakemusluonnoksen nähtävälleasettamista varten. Asia on veloitettu valmistelemaan niin, että kansallisen kaupunkipuiston hakeminen tulee päätöskäsittelyyn asiaan aiemmin käsitellessä hallituksen ja valtuuston toimintakaudella. Asiasta kuulutettiin kaupunkilehdessä 25.3.2017. Nähtävilläoloa ei ole tarpeen jatkaa.

Suomi 100-juhlavuoden kunniaksi ympäristöministeriö harkitsee kansallisten kaupunkipuistojen verkoston laajentamista kymmeneen vuoden 2017 aikana. Hanketta on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

Arvonimeä ympäristöministeriöltä hakee kaupunki ja yksittäisten maaomistajien lupa tarvitaan vain, mikäli hakemukseen kohdistetaan kyseisille alueille kohdistuvia määräyksiä. Kuopion hakemusluonnoksessa ei ole yksityisiin omistuksiin kohdistuvia määräyksiä.

Kansallisella kaupunkipuiston arvonimi on oikeusvaikutuksen. Kaupunkipuiston rajausta ei muuta keskeisen kaupunkialueen väestön olosuhteita – maankäyttö ja sen vaikutukset kuntalaisiin tapahtuvat oikeusvaikutteisen kaavoituksen kautta.

Jokainen kaupunkipuisto tukee omilla ominaispiirteillään kaupunkipuistojen verkostoa. Hakemusluonnokseen on valikoitu kaupunkipuistoon sisällytettävät alueet perustellusti ympäristöministeriön asettamien kansallisen kaupunkipuiston kriteerien mukaisesti sekä niin, että ne tukevat sisävesistön kaupungin kehittämistarinaa. Rajausta huomioi myös kulttuuri- ja lähiluontokohteiden turvaamisen – kohteilla on jo kaavalliset suojelumerkinnot.

Hakemusluonnoksessa keskitytään kuvaamaan rajauksen sisälle saatuja vahvuuksia ulkopuolelle jättämisen perustelujen sijaan. Hakemusluonnos aluerajauksineen tukeutu riittäviin ja asianmukaisiin selvityksiin sekä kestäviin ja kattaviin perusteluihin. 8.6.2015 (§38) esittelystä versiosta hakemuskriteerit paremmin täyttävää rajausta on esitelty kh:ssa myöhemmin hankkeen edistysessä.

Verrattaessa Puijolle nykyisessä kaupunkirakenteessa olevaa yhteyttä muiden jo kansallisen kaupunkipuiston arvonimen saaneiden kaupunkien kaupunkirakenteeseen, ei moottoritien alittava tunneli hautausmaalta Puijolle ole riittävän vahva ja laadukas yhteys jatkuvuuden ja eheyden kriteeristön kautta tarkasteluna. Alueen kaupunkirakennetta on tarpeellista kehittää ja moottoritien alittavaa kevyenliikenteen yhteyttä kunnostaa ja laajentaa virkistyskäytön kannalta toimivammaksi. Tällöin Puijon alue, Neulaniemi tai Laivonsaari voidaan haluttaessa liittää osaksi kansallista kaupunkipuistoa.

toa myöhemmin ympäristöministeriölle osoitettavalla uudella, kansallisen kaupunkipuiston laajenemista koskevalla hakemuksella.

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys - KLYY, 9.4.2017

Kansallisten kaupunkipuistojen tavoitteena on säilyttää kaupunkiluontoa ja rakennettua kulttuuriympäristöä laajana, eheänä kokonaisuutena. Ne ovat kansalaisten yhteisiä olohuoneita sekä edistävät kestävä kehityksen mukaista kaupunkisuunnittelua ja -rakentamista. Näin ollen Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys kiittää Kuopion kaupunkia kansallisen kaupunkipuiston suunnittelemisesta Kuopioon. Etenkin Kallaveden saaristo on hyvin edustettuna.

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys haluaa tässä muistutuksessa nostaa esille mahdollisuuden laajentaa kansallista kaupunkipuistoa tulevaisuudessa Puijolle sopivan viheryhteyden avulla.

Kansallisen kaupunkipuiston tulee sisältää kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tärkeistä luonnonalueita ja kansallisen historian ja kaupungin kehitysvaiheiden ymmärtämisen kannalta merkittäviä kulttuuriympäristöjä. Puijo on sekä luonnonarvoiltaan että kulttuuriarvoiltaan kiistattomasti Kuopion merkittävimpiä kohteita. Nykyään Puijo on erittäin tärkeä virkistysalue aivan kaupungin keskustan tuntumassa, ja se on myös tuhansien asukkaiden lähimetsä. Puijo sopisi myös maisemallisesti Kuopion kansallisen kaupunkipuiston osaksi. Mäen laelta ja etenkin Puijon tornista avautuisi näkymä koko kaupunkipuistona alueelle.

Puijolle laajennettuna Kuopion kansallinen kaupunkipuisto täydentäisi hienosti valtakunnallista kansallisten kaupunkipuistojen verkostoa. Tällä hetkellä olemassa olevista kaupunkipuistoissa ei ole Puijon veroisia kaupunkimetsäkohteita mukana.

Vastine:

Verrattaessa Puijolle nykyisessä kaupunkirakenteessa olevaa yhteyttä muiden jo kansallisen kaupunkipuiston arvonimen saaneiden kaupunkien kaupunkirakenteeseen, ei moottoritien alittava tunneli hautausmaalta Puijolle ole riittävän vahva ja laadukas yhteys jatkuvuuden ja eheyden kriteeristön kautta tarkasteluna. Alueen kaupunkirakennetta on tarpeellista kehittää ja moottoritien alittavaa kevyenliikenteen yhteyttä kunnostaa ja laajentaa virkistyskäytön kannalta toimivammaksi. Tällöin Puijon alue voidaan haluttaessa liittää osaksi kansallista kaupunkipuistoa myöhemmin ympäristöministeriölle osoitettavalla uudella, kansallisen kaupunkipuiston laajenemista koskevalla hakemuksella.